

Prevence v právu životního prostředí

JUDr. Jana Tkáčiková, PhD.

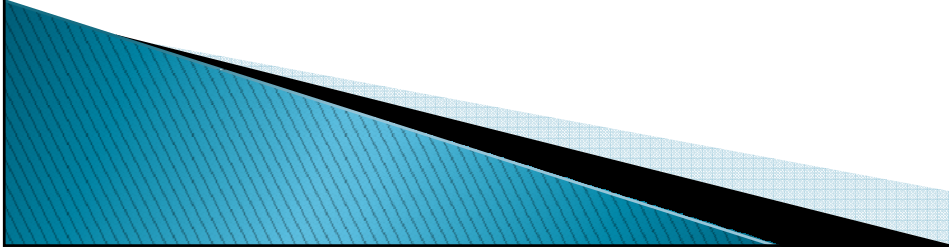
Prameny právní úpravy

- ▶ Listina základních práva a svobod
- ▶ Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
- ▶ Občanský zákoník §§ 415 an.
- ▶ Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon
- ▶ Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
- ▶ Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění
- ▶ Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií

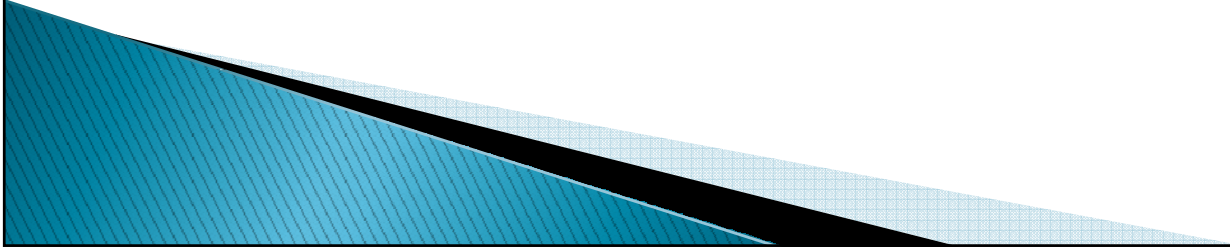
Zákon o životním prostředí

- ▶ § 17/1 povinnost každého předcházet znečištění nebo poškozování ŽP
- ▶ § 17/2 povinnost provádět zhodnocení vlivu činností na ŽP
- ▶ § 17/3 povinnost zabezpečit plnění podmínek ochrany ŽP u výrobků, látek, technologií
- ▶ § 18/1 povinnost sledovat působení možné negativní činnosti na ŽP a znát možné důsledky
- ▶ § 18/2 povinnost poskytovat informace o působení na ŽP
- ▶ § 19 povinnost zakročovací a ohlašovací v případě zjištění ohrožení nebo poškození ŽP

Posuzování vlivů na životní prostředí

- ▶ Zákon č. 100/2001 Sb.
 - ▶ Zvláštní právní úprava:
 - ▶ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
 - ▶ Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon
 - ▶ Cíl: komplexní odborné posouzení přímých i nepřímých vlivů záměru nebo koncepce na životní prostředí a zdraví před samotným rozhodováním o jejich provedení
-

Předmět posuzování

- ▶ Záměry: stavby, činnosti a technologie uvedené v příloze č. 1
 - ▶ Koncepce: strategie, politiky, plány nebo programy zpracované nebo zadané orgánem veřejné správy a následně orgánem veřejné správy schvalované nebo ke schválení předkládané
 - ▶ Vnitrostátní nebo mezistátní rozměr
-

Subjekty

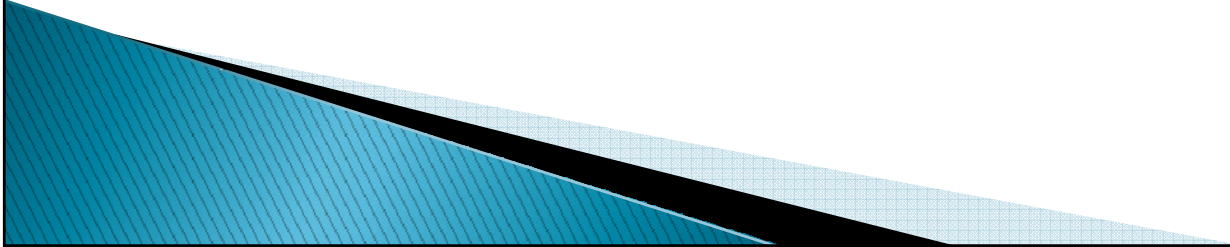
- ▶ Příslušný úřad: Ministerstvo životního prostředí (sloupec A) nebo orgán kraje v přenesené působnosti (sloupec B)
- ▶ Dotčený správní úřad: správní úřad hájící zájmy chráněné zvláštními právními předpisy a Česká inspekce životního prostředí
- ▶ Dotčený územní samosprávný celek: územní samosprávný celek, jehož správní obvod alespoň zčásti tvoří území, jehož životní prostředí a obyvatelstvo by mohlo být závažně ovlivněno
- ▶ Oznamovatel: ten, kdo hodlá provést záměr
- ▶ Předkladatel: ten, kdo předkládá podnět ke zpracování koncepce
- ▶ Veřejnost: každá fyzická nebo právnická osoba
- ▶ Občanské sdružení nebo obecně prospěšná společnost (§ 23 odst. 9)
- ▶ Zpracovávat dokumentaci, posudek a zpracovávat vyhodnocení jsou oprávněny jen fyzické osoby, které jsou držiteli autorizace.

Proces posuzování vlivů záměru a koncepce

- 1) Oznámení záměru
 - 2) Zjišťovací řízení
 - 3) Zpracování dokumentace
 - 4) Zpracování posudku
 - 5) Veřejné projednání dokumentace a posudku
 - 6) Vydání stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí
- ▶ Oznámení koncepce
 - ▶ Zjišťovací řízení
 - ▶ Zpracování vyhodnocení
 - ▶ Veřejné projednání návrhu koncepce
 - ▶ Vydání stanoviska k návrhu koncepce
 - ▶ Sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví

Zásady posuzování vlivů na ŽP

- ▶ Trvale udržitelného rozvoje
 - ▶ Integrace ochrany ŽP do plánovacích a rozhodovacích procesů
 - ▶ Prevence
 - ▶ Výběru aktivit podléhajících posuzování
 - ▶ Komplexnosti hodnocení
 - ▶ Variantnosti
 - ▶ Včasnosti
 - ▶ Odbornosti
 - ▶ Účasti veřejnosti
 - ▶ Dvoustupňovosti
 - ▶ (ne)závaznosti stanoviska
-

Integrované povolování

- ▶ Zákon č. 76/2002 Sb.
- ▶ Cíl: maximální ochrana životního prostředí JAKO CELKU
- ▶ Integrované povolení: rozhodnutí, kterým se stanoví podmínky k provozu zařízení, včetně provozu činností přímo spojených s provozem zařízení v místě a které se vydává namísto rozhodnutí, stanovisek, vyjádření a souhlasů vydávaných podle zvláštních právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí, ochrany veřejného zdraví a v oblasti zemědělství.
- ▶ Předmět povolování:

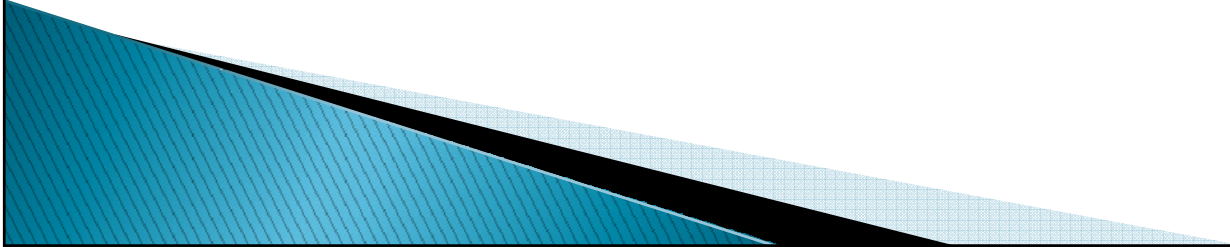
Předmět integrovaného povolování

- ▶ Zařízení: stacionární technická jednotka, ve které probíhá jedna či více průmyslových činností uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu, a jakékoli další s tím přímo spojené činnosti, které po technické stránce souvisejí s průmyslovými činnostmi uvedenými v příloze č. 1 k tomuto zákonu probíhajícími v dotčeném místě a mohly by ovlivnit emise a znečištění, nejde-li o stacionární technickou jednotku používanou k výzkumu, vývoji a zkoušení nových výrobků a procesů; za zařízení se považuje i stacionární technická jednotka neuvedená v příloze č. 1 k tomuto zákonu, jestliže provozovatel zařízení pro ni požádá o vydání integrovaného povolení

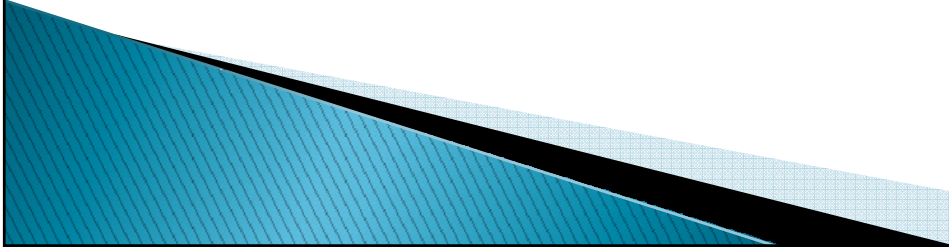
Řízení o vydání integrovaného povolení

- ▶ Podání žádosti o vydání integrovaného povolení provozovatelem
- ▶ Vyjádření
 - ❖ účastníků řízení (provozovatel, dotčená obec a kraj, občanské sdružení)
 - ❖ příslušných správních úřadů podle zvláštních předpisů
 - ❖ dotčeného státu
 - ❖ odborně způsobilé osoby
- ▶ Ústní jednání
- ▶ Rozhodnutí o žádosti (vč. závazných podmínek provozu)
- ▶ Přezkum plnění závazných podmínek integrovaného povolení po 8 letech

Principy integrovaného povolování

- ▶ Prevence
 - ▶ Včasnosti a průběžné kontroly
 - ▶ Výběru zařízení
 - ▶ Nejlepších dostupných technik
 - ▶ Odbornosti
 - ▶ Informovanosti a účasti veřejnosti
 - ▶ Spolupráce
 - ▶ Komplexnosti
-

Územní plánování a územní řízení

- ▶ Zákon č. 183/2006 Sb.
 - ▶ Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.
 - ▶ Koordinace veřejných a soukromých zájmů
-

Úkoly územního plánování

- ▶ zjišťovat a posuzovat stav území, jeho přírodní, kulturní a civilizační hodnoty,
- ▶ prověřovat a posuzovat potřebu změn v území, veřejný zájem na jejich provedení, jejich přínosy, problémy, rizika s ohledem například na veřejné zdraví, životní prostředí, geologickou stavbu území, vliv na veřejnou infrastrukturu a na její hospodárné využívání,
- ▶ vytvářet v území podmínky pro snižování nebezpečí ekologických a přírodních katastrof a pro odstraňování jejich důsledků, a to přírodě blízkým způsobem,

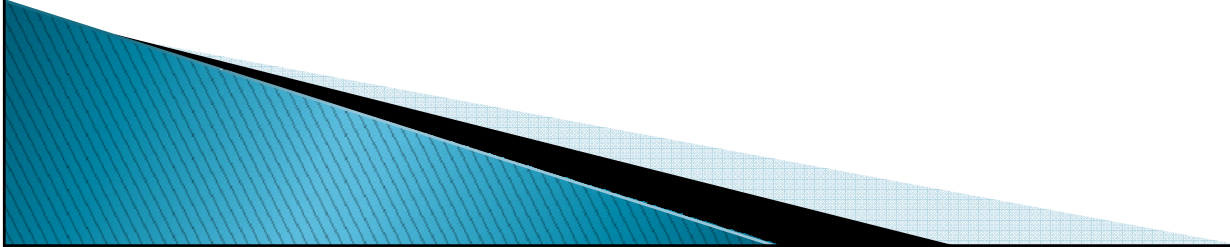
Nástroje územního plánování

- ▶ Územně plánovací podklady
 - ❖ územně analytické podklady – zjišťují a vyhodnocují stav a vývoj území, obsahují mj. limity využití území a rozbor udržitelného rozvoje území
 - ❖ územní studie – ověřují možnosti a podmínky změn v území
- ▶ **Politika územního rozvoje** – určuje v daném období požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území, a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů
- ▶ Pořizovatelem Ministerstvo pro místní rozvoj
- ▶ Schvaluje vláda ve formě sdělení
- ▶ Závaznost pro nižší nástroje územního plánování
- ▶ Podléhá vyhodnocení vlivů na trvale udržitelný rozvoj

Nástroje územního plánování

- ▶ Územně plánovací dokumentace
- ▶ Zásady územního rozvoje – stanoví základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezí plochy nebo koridory nadmístního významu a stanoví požadavky na jejich využití, zejména plochy nebo koridory pro veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření, stanoví kritéria pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v jejich využití.
- ▶ Územní plán – stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (dále jen "urbanistická koncepce"), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury.
- ▶ Regulační plán – stanoví podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí

Územně plánovací dokumentace

- ▶ Opatření obecné povahy podle správního řádu
 - ▶ Hierarchická závaznost
 - ▶ Pořizovatel: krajský nebo obecní úřad
 - ▶ Schválení zastupitelstvem kraje nebo obce
 - ▶ Účast veřejnosti
 - ▶ Podléhá vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, resp. na životní prostředí
-

Územní rozhodnutí

- ▶ *„Umíst'ovat stavby nebo zařízení, jejich změny, měnit jejich vliv na využití území, měnit využití území a chránit důležité zájmy v území lze jen na základě územního rozhodnutí nebo územního souhlasu, nestanoví-li zákon jinak.“*
- ▶ např. schválení regulační plán, rozhodnutí pozemkového úřadu v rámci pozemkových úprav
- ▶ Druhy územních rozhodnutí:
- ▶ o umístění stavby nebo zařízení
- ▶ o změně využití území
- ▶ o změně stavby a o změně vlivu stavby na využití území
- ▶ O ochranném pásmu

Územní řízení

- ▶ Subjekty:
- ▶ Stavební úřad – rozhodnutí
- ▶ Dotčené orgány – stanoviska
- ▶ Účastníci řízení – námitky
- ▶ Veřejnost – připomínky
- ▶ Soulad záměru s:
 - ▶ s vydanou územně plánovací dokumentací,
 - ▶ s cíli a úkoly územního plánování,
 - ▶ s obecnými požadavky na využívání území,
 - ▶ s požadavky zvláštních právních předpisů a se stanovisky dotčených orgánů a s ochranou práv a právem chráněných zájmů účastníků řízení.

Prevence závažných havárií

- ▶ Zákon č. 59/2006 Sb. + negativní vymezení
- ▶ *system prevence závažných havárií pro **objekty a zařízení**, v nichž je umístěna vybraná **nebezpečná chemická látka nebo chemický přípravek** s cílem snížit pravděpodobnost vzniku a omezit následky **závažných havárií** na zdraví a životy lidí, hospodářská zvířata, životní prostředí a majetek v objektech a zařízeních a v jejich okolí*

Povinnosti provozovatele objektu nebo zařízení

- ▶ Seznam nebezpečných látek
 - ▶ Zařazení do skupiny A nebo B krajským úřadem
 - ▶ Provedení analýzy a zhodnocení rizik závažné havárie provozovatelem
 - ▶ Zpracování bezpečnostního programu (sk. A)
 - ▶ Zpracování bezpečnostní zprávy (sk. B)
 - ▶ Sjednání pojištění za škody vzniklé v důsledku závažné havárie
 - ▶ Zpracování plánu fyzické ochrany
 - ▶ Havarijní plánování – vnější a vnitřní havarijní plán
-